

9.2.2011

Brønnøysundregistrene

Justis- og politidepartementet

Postboks 8005 Dep
0030 OSLO

Deres ref.
201100885

Vår ref.
201100442-2

Arkivkode
008

Dato
02.05.2011

Høring om den nye vergemålsloven og endringer i annen lovgivning som følge av ny vergemålslov

Vi viser til høring vedrørende endringer i vergemålsloven m. v datert 9.2.2011.

Brønnøysundregistrene har følgende kommentarer til denne høringen:

Organisering

Forslaget til omorganisering av vergemålsmyndigheten vil ikke få stor betydning for oss, bortsett fra at vi vil få en annen myndighet å forholde oss til, vi støtter derfor forslaget.

Bakgrunnen for ny vergemålslov

Erstatning av dagens ordning med enten fratakelse av den rettslige handleevne fullt ut eller hjelpevergemål med den rettslige handleevne inntakt, med en ordning med individtilpasset vergemål, anses som en forbedring av vergemålsinstituttet og vi støtter derfor de foreslåtte endringene.

Terminologi

At begrepsbruken i vergemålsloven og tilhørende regelverk endres medfører at interne saksbehandlerskriv, standardbrev, mv. må oppdateres. Utover noe økt ressursbruk i denne forbindelse, får dette ingen negative konsekvens for oss, og vi støtter derfor forslaget.

Disposisjoner etter særlovgivningen

I høringen foreslås det at disposisjoner etter særlovgivningen, hvor det stilles krav om samtykke fra verge, vil omfattes, dersom vedkommende person er under en form for vergemål, forutsatt at ikke annet er bestemt. Dette for å hindre at alle former for samtykke til disposisjoner etter særlovgivningen må være omfattet av det konkrete vergeoppdraget (mandatet). Dette fremstår som en fornuftig løsning. Foruten at dette innebærer en forenkling ifht. Vergemålsmyndigheten, vil dette også være en forenkling for oss som registrerings/tinglysingsmyndighet, ved at vi slipper å vurdere om det i det enkelte tilfelle kreves samtykke fra verge.

Fratakelse av den rettslige handleevne

Umyndiggjørelsesloven vil oppheves ved ikrafttredelse av den nye vergemålsloven. Etter den nye vergemålslovens ikrafttredelse vil det derfor ikke lenger være aktuelt å tinglyse eller registrere

---

Brønnøysundregistrene

Postadresse: Postboks 900, 8910 Brønnøysund

Telefoner: Opplysningstelefonen 75 00 75 00 Administrasjonen 75 00 75 09 Telefaks 75 00 75 05

E-post: firmapost@brreg.no Internett: www.brreg.no

Organisasjonsnummer: 974 760 673

umyndiggjørelser i Løsøreregisteret eller Foretaksregisteret etter umyndiggjørelsesloven § 14. Imidlertid er det foreslått å videreføre ordningen i form av registrering av beslutning om fratakelse av den rettslige handleevnen. Slike beslutninger skal fremdeles tas av retten (tingretten), jfr. vergemålsloven § 68. Det nye er imidlertid at dommen om fratakelse av den rettslige handleevnen kan tilpasses vedkommende person ved at den rettslige handleevne kan fratras helt eller delvis, dvs. på enkelte områder.

Av den nye vergemålsloven § 77 første ledd, litra a fremgår det at "dom om fratakelse av den rettslige handleevnen skal tinglyses/registreres i Løsøreregisteret, Foretaksregisteret og Enhetsregisteret. Videre fremgår det av annet ledd at det er retten som har besluttet fratakelse av den rettslige handleevnen som skal besørge registrering/tinglysning. Dessuten skal retten sørge for sletting eller endring dersom retten opphever eller endrer avgjørelsen om fratakelse av den rettslige handleevnen. På denne måten klargjøres hvem som har ansvaret for tinglysning, endring og sletting av beslutning om fratakelse av den rettslige handleevnen, noe som er en stor fordel.

Fremtidsfullmakter

Etter den nye vergemålsloven, samt tilhørende forskrift, er det gitt regler om såkalte fremtidsfullmakter. Dette er nytt i forhold til gjeldende vergemålslov og forstås som et alternativ til vergemålsordningen.

Etter lovens § 84 kan fullmektigen be fylkesmannen om å stadfeste ikrafttreddelsen av en slik fremtidsfullmakt på nærmere bestemte vilkår. Dersom en slik fullmakt blir stadfestet av fylkesmannen skal denne registreres/tinglyses i samsvar med § 77, dvs. blant annet i Løsøreregisteret, Foretaksregisteret og Enhetsregisteret. Fullmakten skal imidlertid kun registreres i de registrene som omfatter de områdene fullmakten gir kompetanse på. I vergemålsforskriften § 31 annet ledd er det fullmektigen som skal sørge for at stadfestingen av en fremtidsfullmakt registreres/tinglyses etter vergemålsloven § 77. Dette begrunnes i at det er frivillig å stadfeste fullmakten hos fylkesmannen. Av høringen fremgår det at enkelte medkontrahenter antagelig vil kreve stadfesting og registrering/tinglysning for å inngå avtaler med fullmektigen. Av den grunn er det i fullmektigens interesse i å få registrert/tinglyst fullmakten i det aktuelle registeret. En slik ordning vil også medføre mindre arbeidsbelastning for fylkesmannen.

Vi er ikke enig i departementets vurdering av at det er mest hensiktsmessig at fullmektigen gis ansvaret for registreringen/tinglysingen. Som det fremgår av høringen vil det å legge ansvaret for registrering/tinglysning av fullmakten til fullmektigen, vanskeliggjøre en kontroll med at registrering/tinglysning faktisk skjer. Dog vil det som oftest være i fullmektigens egen interesse i å få tinglyst stadfestelsen, slik at det dette vil ha mindre betydning. Fullmektigen vil imidlertid ofte være en privatperson som vil kunne ha mer eller mindre inngående kjennskap til de ulike registrerings-/tinglysningsordningene. Dette alene tilsier at fylkesmannen, som den profesjonelle part, bør ha ansvaret for registreringen/tinglysingen av stadfestingen av fullmakten. Som det også fremgår av høringen vil registrerings-/tinglysningsmyndigheten som forvaltningsorgan ha en generell veiledningsplikt ifht. registrering/tinglysning av stadfestelsen. Dette vil kunne medføre ekstraarbeid for Brønnøysundregistrene.

I tillegg kommer at det lettere kan legges til rette for elektronisk tinglysning av slik fullmakt gjennom Altinn, dersom fylkesmannen pålegges å sørge for registrering/tinglysning av stadfestingen av fullmakten. Dette synes vi er et viktig moment i retning av å pålegge fylkesmannen registrerings-/tinglysningsplikt. Dessuten er det nærliggende at fylkesmannen besørger registrering/tinglysning ettersom det er fylkesmannen som treffer beslutningen om stadfestelse. Dersom man får etablert en løsning for elektronisk innsending av fremtidsfullmakter til tinglysning fra fylkesmennene, vil dette også gjøre det lettere i fremtiden å etablere en løsning for elektronisk innsendelse av medlemslister fra ulike tros- og livssynssamfunn fra fylkesmennene, via Altinn.

Motargumentet er, som det fremgår av høringen, at fylkesmannen kun kan registrere/tinglyse stadfestingen av fremtidsfullmakten i de registrene som er aktuelle ut fra de eiendeler fullmaktsgiveren har på det tidspunktet stadfestingen skjer. At fullmektigen i endringstilfeller vil måtte ha ansvaret for å registrere/tinglyse fullmakten i det aktuelle registeret, bør ikke være til hinder for å

etablere hensiktsmessige løsninger for førstegangs innsendelse av registrering/tinglysing av en stadfestelse av fremtidsfullmakt. Det må antas at disse vil være i flertall med hensyn til antall.

På samme måte mener vi at fylkesmannen bør være ansvarlig for at registrering av tidligere stadfestede fullmakter slettes/endres dersom fylkesmannen senere kommer til at vergemål må erstatte fullmakten helt eller delvis, jfr. vergemålsloven § 91. Dette er i samsvar med departementets forslag til § 31 tredje ledd i forskriften. Dersom vergemålet innebærer hel eller delvis fratakelse av den rettslige handleevnen til fullmaktsgiver, besluttet dette av retten, jfr. vergemålsloven § 68. I et slikt tilfelle vil retten både stå for registrering/tinglysing av beslutningen om fratakelse av fullmaktsgivers rettslige handleevne, samt sletting/ending av fullmakten, jfr. vergemålsloven § 77.

Registrering/tinglysing av stadfesting av fremtidsfullmakter blir en ny saks/dokumenttype i våre register. Av den grunn vil dette medføre behov for systemtekniske tilpassninger, samt utarbeidelse av retningslinjer for hvilke opplysninger som skal registreres. I forhold til hva som skal sendes inn for tinglysing vil dette etter vår oppfatning være selve vedtaket fra fylkesmannen om stadfesting av fremtidsfullmakten, samt selve fullmakten dersom stadfestelsen ikke skjer som en påtegning på selve fullmakten. Imidlertid bør departementet avklare hvilke dokumenter som skal registreres/tinglyses, samt når det er aktuelt med registrering/tinglysing. Er det tenkt at fullmakten skal kunne registreres/tinglyses før virkningen av den trer i kraft, eller er det ment at fullmakten først skal tinglyses når virkningen av den trer i kraft? I forhold til tinglysing i Løsøreregisteret vil fullmakten tinglyses på fullmaktsgivers blad. Dersom fullmakten tinglyses før den trer i kraft vil dette medføre at fullmaktsgiveren begrenser sin handleevne på et tidligere tidspunkt enn det som er intensjonen etter fullmakten.

Som følge av at forslaget om tinglysing av fremtidsfullmakter vil medføre behov for tilpasninger i fagsystem mv. bør vi få tilbakemelding fra departementet om tidsperspektivet for ikrafttredelse.

Ekteskapsloven

Ved endringen i el. § 54 første ledd, femte punktum, som gjelder underskrift på ektepakt, klargjør departementet at en verge ikke kan underskrive på vegne av en ektefelle. Det er kun tale om samtykke fra vergen som reguleres i bestemmelsen. Forhåpentligvis virker dette klargjørende, slik at fylkesmennene ikke oppnevner verge med mandat om å bistå i opprettelsen av ektepakt, noe vi har erfart at overformynderiet ved en rekke anledninger har gjort. Etter ekteskapsloven § 54 er det som kjent et ufravikelig krav om at ektefellene selv må underskrive ektepakten.

Med hilsen

BRØNNØYSUNDRREGISTRENE

Erik Fossum
direktør

Hakon Olderbakk
underdirektør

Saksbehandler: Elisabeth Lilleholt